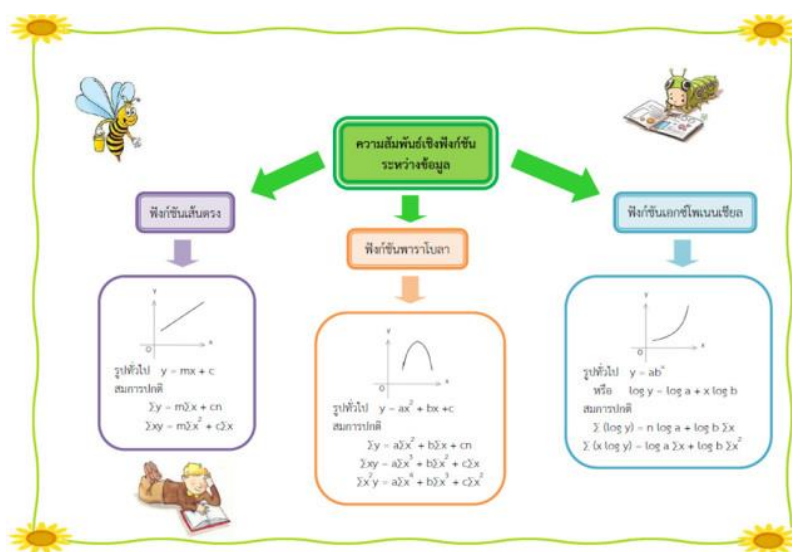

เอกสารประกอบการเรียนการสอน
รายวิชาคณิตศาสตร์ รหัสวิชา ค33202
เรื่อง ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันระหว่างข้อมูล

ครูผู้สอน นางอภิษฎา มีทอง

โรงเรียนราชประชาสถาลัย ฝ่ายมัธยม รัชดาภิเษก
ในพระบรมราชูปถัมภ์

ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันระหว่างข้อมูล

ในบทนี้ เราจะศึกษาเกี่ยวกับการสร้างสมการแสดงความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งของสองสิ่ง พร้อมทำนายค่าของสิ่งของสิ่งหนึ่งเมื่อทราบค่าของสิ่งของอีกสิ่งหนึ่งที่เหลืออยู่ที่สิ่งของที่เราทราบค่านั้นต่อไป จะเรียกว่า “ตัวแปรอิสระ” และสิ่งของที่ถูกทำนายนั้น (ค่าที่จะหา) “ตัวแปรตาม” จะเรียกว่าและสมการที่เราจะศึกษานี้เป็นสมการที่เมื่อกำหนดค่าตัวแปรอิสระให้ 1 ค่า แล้วจะก่อให้เกิดค่าตัวแปรเดียวเท่านั้น (ซึ่งลักษณะเช่นนี้ตรงกับนิยามของฟังก์ชัน) ฉะนั้น จึงเรียกสมการที่เราจะศึกษา “ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันระหว่างข้อมูล”

1. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันระหว่างข้อมูล

ในการสร้างความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันระหว่างข้อมูลส่วนมากนิยมใช้

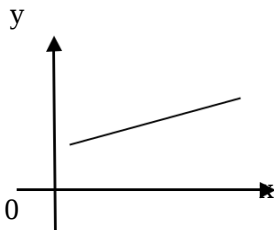
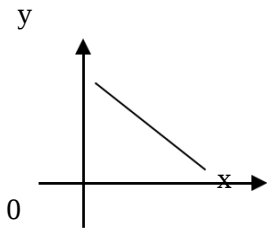
x แทนตัวแปรอิสระ และ y แทนตัวแปรตาม

และข้อมูลที่เราสร้างสมการความสัมพันธ์จะต้องประกอบด้วยค่าจากการสังเกตเป็นจำนวน มากพอสมควร ซึ่งควรมีตั้งแต่ 8 ค่าขึ้นไป เพราะหาค่าจากการสังเกตมีจำนวนน้อยแล้ว สมการที่ ความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลของ 2 ตัวแปร อาจจะไม่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง กล่าวคืออาจจะมีค่าผิดพลาดจากการทำนายตัวแปรตามจากสมการคลาดเคลื่อนจากความเป็นจริงไปมาก

2. ชนิดของความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันระหว่างข้อมูล

โดยทั่วไป ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันของข้อมูลที่ประกอบด้วยตัวแปร 2 ตัว แบ่งออกเป็น 2 ชนิด

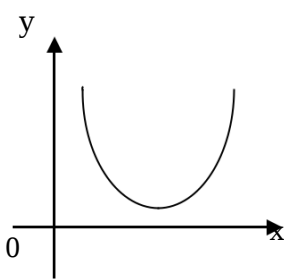
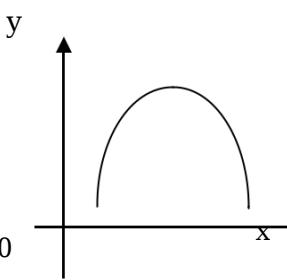
2.1 ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันที่เป็นเส้นตรง

มีรูปสมการทั่วไปเป็น $y = mx + c$	และมีรูปกราฟคร่าวๆ ดังนี้	
โดยที่ x เป็นตัวแปรอิสระ y เป็นตัวแปรตาม m เป็นความชันของเส้นตรง c เป็นค่าคงตัวและเป็นระยะตัดแกน y		

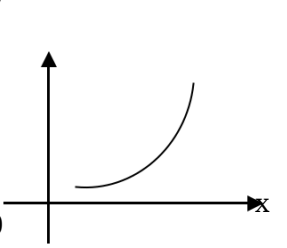
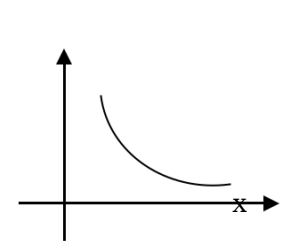
2.2 ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันที่ไม่เป็นเส้น(โค้ง)ตรงแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

- ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันที่เป็นพาราโบลา
- ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันที่เป็นเอกซ์โพเนนเชียล

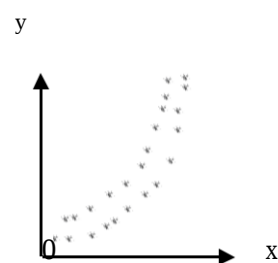
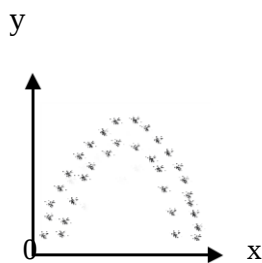
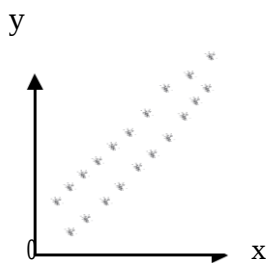
ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันที่เป็นพาราโบลาที่มีรูปสมการทั่วไปเป็นดังนี้

มีรูปสมการทั่วไปเป็น $y = ax^2 + bx + c$	และมีรูปกราฟคร่าวๆดังนี้	
โดยที่ x เป็นตัวแปรอิสระ y เป็นตัวแปรตาม a, b, c เป็นค่าคงตัว ที่ $a \neq 0$		

ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันที่เป็นเอกซ์โพเนนเชียล

มีรูปสมการทั่วไปเป็น $y = ab^x$	และมีรูปกราฟคร่าวๆดังนี้	
โดยที่ x เป็นตัวแปรอิสระ y เป็นตัวแปรตาม a, b เป็นค่าคงตัว โดยที่ $b > 0$		

3.แผนภาพการกระจาย

ใบกิจกรรมที่ 1

นักวิจัยสุ่มตัวอย่างสอบถามกำไร และค่าใช้จ่ายการทำวิจัยของบริษัท 5 บริษัท ได้ข้อมูลดังนี้

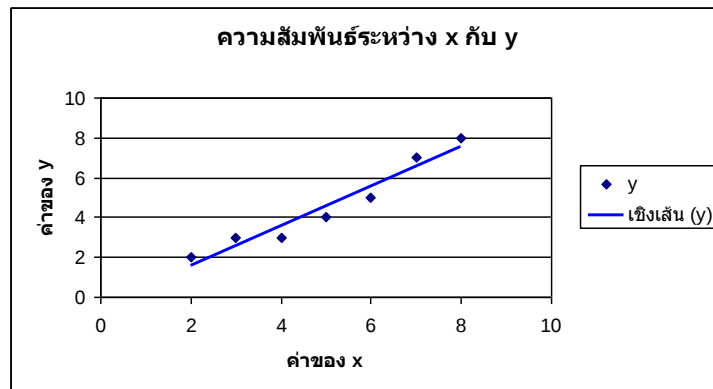
บริษัทที่	1	2	3	4	5
กำไร(ล้านบาท) : y	40	40	40	50	30
ค่าใช้จ่ายในการทำวิจัย (หมื่นบาท) : x	60	50	30	50	40

จงเขียนแผนภาพการกระจาย

ใบกิจกรรมที่ 2

ตัวอย่างที่ 1 จากความสัมพันธ์ต่อไปนี้ จงเขียนแผนภาพการกระจายของความสัมพันธ์

x	2	3	4	5	6	7	8
y	2	3	3	4	5	7	8

เป็นลักษณะเส้นตรง

ตัวอย่างที่ 2 ให้นักเรียนเขียนแผนภาพการกระจายของความสัมพันธ์ต่อไปนี้

x	1	2	3	4	5	6	7	8	9
y	14	10	6	4	3	4	5	6	10

ตัวอย่างที่ 3 ให้นักเรียนเขียนแผนภาพการกระจายของความสัมพันธ์ต่อไปนี้

x	1	1.5	2	2.5	3	3.5	4	4.5	5
y	2	3	4	6	8	12	16	22	30

แบบฝึกหัดที่ 3.1

จงเขียนแผนภาพการกระจาย

1.

คะแนนวิชาคณิตศาสตร์(y_i)	18	12	25	21	16	15	27	17	20	16
คะแนนวิชาวิทยาศาสตร์(x_i)	19	12	24	20	15	16	28	14	20	20

2.

เวลาเป็นวินาที(x_i)	1	2	3	4	5	6	7	8	9
จำนวนแบคทีเรีย(y_i)	14	10	6	4	3	4	5	6	10

3

ดัชนีหุ้นหลักทรัพย์ (y)	1	1.5	2	2.5	3	3.5	4	4.5	5
จำนวนวัน (x)	2	3	4	6	8	12	16	22	30

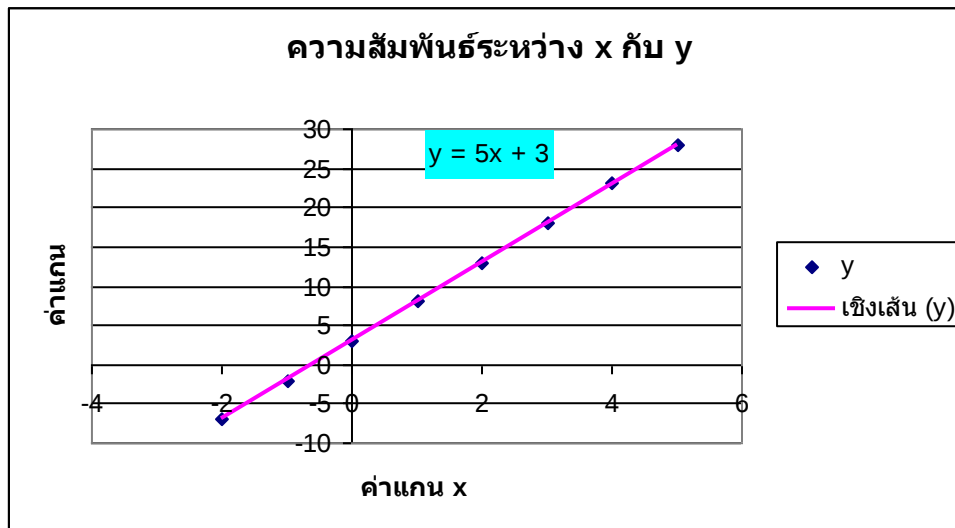
เอกสารประกอบการเรียนรู้ ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันระหว่างข้อมูล

สมการปกติของความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันในแบบต่างๆ

1. สมการความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันที่อยู่ในรูปเส้นตรง

มีสมการเป็น $y = mx + c$

เมื่อ m คือตัวแปรตาม และ x คือตัวแปรอิสระ c คือความชัน และ y คือระยะห่างจากจุด (0,0) ไปยังที่กราฟตัดแกน y เช่น $y = 5x + 3, m = 5, c = 3$

การที่เราจะสร้างสมการ $y = mx + c$,มีตัวไม่ทราบค่า 2 ตัวคือ m กับ c จึงต้องหาสมการปกติของเส้นตรงคือ

$$\sum_{i=1}^n y_i = m \sum_{i=1}^n x_i + cn \dots \dots \dots (1)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i y_i = m \sum_{i=1}^n x_i^2 + c \sum_{i=1}^n x_i \dots \dots \dots (2)$$

2. สมการความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันที่อยู่ในรูปพาราโบลา

สมการรูปทั่วไปของพาราโบลา คือ $y = ax^2 + bx + c$ เมื่อ $a \neq 0$, b และ c เป็นค่าคงตัว

a เป็นตัวแปรอิสระ และ b เป็นตัวแปรตาม หาค่า a , b และ c ได้จากสมการปกติ คือ

$$\sum_{i=1}^n y_i = a \sum_{i=1}^n x_i^2 + b \sum_{i=1}^n x_i + cn \dots \dots \dots (1)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i y_i = a \sum_{i=1}^n x_i^3 + b \sum_{i=1}^n x_i^2 + c \sum_{i=1}^n x_i \dots \dots \dots (2)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i^2 y_i = a \sum_{i=1}^n x_i^4 + b \sum_{i=1}^n x_i^3 + c \sum_{i=1}^n x_i^2 \dots \dots \dots (3)$$

3. สมการความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันที่อยู่ในรูปเอกซ์โพเนนเชียล

ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันที่อยู่ในรูปเอกซ์โพเนนเชียลจะมีสมการรูปทั่วไปคือ $y = ab^x$, $a \neq 0$, $b > 0$ และ $b \neq 1$

a เป็นตัวแปรอิสระ b เป็นตัวแปรตาม เพื่อให้สะดวกในการคำนวณ

จะเปลี่ยนรูปของสมการใหม่โดยการใส่ $\log$ เข้าทั้งสองข้าง จะได้รูปของสมการเป็น

$$\log y = \log(ab^x) \text{ ซึ่งจะได้ } \log y = \log a + x \log b$$

มีตัวไม่ทราบค่า 2 ตัวคือ $\log a$ กับ $\log b$ ซึ่งหาได้จากสมการปกติคือ

$$\sum_{i=1}^n \log y_i = (\log b) \sum_{i=1}^n x_i + n \log a \dots \dots \dots (1)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i \log y_i = (\log b) \sum_{i=1}^n x_i^2 + (\log a) \sum_{i=1}^n x_i \dots \dots \dots (2)$$

แบบฝึกหัดที่ 3.2

กำหนดความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันดังตาราง

x	0	1	2	4	5	6
y	8	6	4	3	3	0

1. จงเขียนแผนภาพการกระจายข้อมูล
2. จงหาสมการของความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันที่มี y เป็นตัวแปรตาม
3. จงหาสมการของความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันที่มี y เป็นตัวแปรอิสระ
4. จงทำนายค่า y เมื่อ $x = 3$
5. จงทำนายค่า x เมื่อ $y = 1$

แบบฝึกหัดที่ 3.3

จากตารางข้อมูลต่อไปนี้ มีความสัมพันธ์คือ $y = ay^a$ จงหาค่า a เมื่อ $a = 5$

X	1	2	3	4
y	1000	100	10	1

แบบฝึกหัดที่ 3.4

จากข้อมูลในตารางที่กำหนดให้ ถ้าข้อมูล $\square_{\square}$ และ $\square_{\square}$ สัมพันธ์เชิงฟังก์ชันเป็นแบบพาราโบลา จงหาค่า y เมื่อ

$$x = 10$$

X	1	2	3
y	2	5	10

เอกสารประกอบการเรียนรู้ ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันของข้อมูลที่อยู่ในรูปอนุกรมเวลา

ข้อมูลที่อยู่ในรูปอนุกรมเวลา

ได้แก่ข้อมูลซึ่งแต่ละค่าของข้อมูลเกิดขึ้นตามช่วงเวลา โดยทั่วไปแล้วมักจะเป็นช่วงเวลาเท่ากัน ดังนั้นข้อมูลที่เกิดขึ้นจะต้องมีความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันกับเวลา

ถ้าให้ข้อมูลที่สนใจศึกษาคือ y และระยะเวลาคือ x จะได้ความสัมพันธ์คือ $y = f(x)$
เมื่อ x คือตัวแปรอิสระ และ y คือตัวแปรตาม

การแทนค่า x ในเรื่องของเวลา

- ถ้าจำนวนเวลาเป็นจำนวนคี่ ให้แทนค่าเวลาด้วยค่า x ดังนี้
- ถ้าจำนวนเวลาเป็นจำนวนคู่ ให้แทนค่าเวลาด้วยค่า x ดังนี้

จำนวนคู่

พ.ศ.	x
2510	-7
2511	-5
2512	-3
2513	-1
2514	1
2515	3
2516	5
2517	7

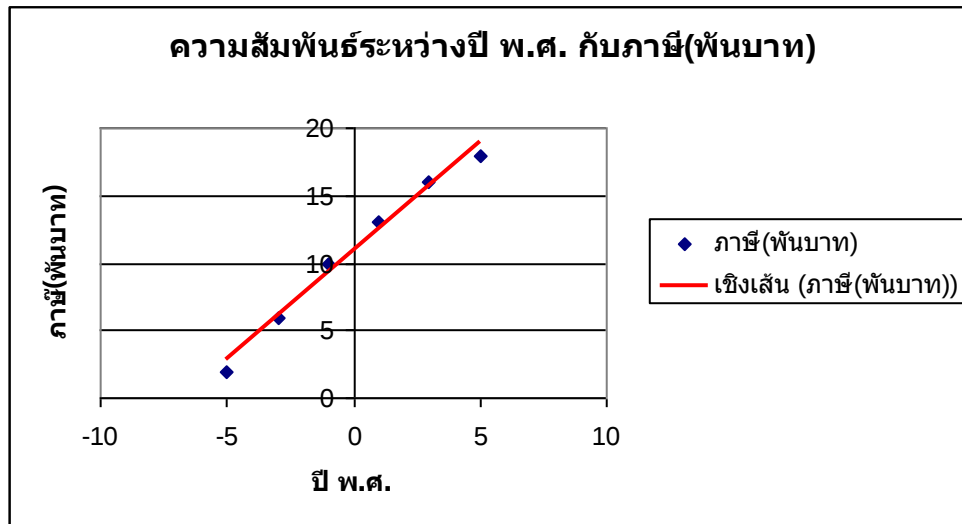
จำนวนคี่

พ.ศ.	x
2510	-3
2511	-2
2512	-1
2513	0
2514	1
2515	2
2516	3

ตัวอย่าง ข้อมูลต่อไปนี้แสดงจำนวนภาษีที่บริษัทแห่งหนึ่งต้องชำระให้แก่กรมสรรพากรตั้งแต่ปี พ.ศ. 2529 – 2534

พ.ศ.	2529	2530	2531	2532	2533	2534
ภาษี(พันบาท)	2	6	10	13	16	18

ก. จงเขียนแผนภาพการกระจาย

- ข. จงทำนายภาษีที่บริษัทแห่งนี้ต้องชำระให้แก่กรมสรรพากรในปี พ.ศ. 2535 และ พ.ศ.2540
ความสัมพันธ์มีลักษณะเส้นตรงมีสมการรูปทั่วไปคือ $y = mx + c$ หา m กับ c จากสมการ

$$\sum_{i=1}^n y_i = m \sum_{i=1}^n x_i + cn \dots \dots \dots (1)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i y_i = m \sum_{i=1}^n x_i^2 + c \sum_{i=1}^n x_i \dots \dots \dots (2)$$

พ.ศ.	x_i	y_i	x_i^2	$x_i y_i$
2529	-5	2	25	-10
2530	-3	6	9	-18
2531	-1	10	1	-10
2532	1	13	1	13
2533	3	16	9	48
2534	5	18	25	90
		65	70	113

สมการรูปทั่วไปคือ $y = mx + c$

แทนค่า $65 = 0 + 6c \dots \dots \dots (1)$

$113 = 70m + 0 \dots \dots \dots (2)$

$c = 10.83$

$m = 1.61$

สมการรูปทั่วไปคือ $y = 1.61x + 10.83$

ภาษีที่บริษัทแห่งนี้ต้องชำระให้แก่กรมสรรพากรในปี พ.ศ. 2535 และ 2540 แทนค่า

$x = 7, y = 1.61(7) + 10.83 = 22.1$

$x = 15, y = 1.61(15) + 10.83 = 34.98$

	ใบกิจกรรมที่ 3	
	ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันของข้อมูลที่อยู่ในรูปอนุกรมเวลา	

ข้อมูลแสดงจำนวนรถยนต์ที่บริษัทแห่งหนึ่งขายได้ (หน่วยเป็นร้อยคัน) ในช่วงปี พ.ศ.2536 ถึงปี พ.ศ.2540

พ.ศ.	2536	2537	2538	2539	2540
จำนวนรถยนต์(ร้อยคัน)	5	8	12	15	20

ถ้าความสัมพันธ์ระหว่างปีพ.ศ. กับจำนวนรถยนต์ที่ขายได้ มีความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันแบบสมการเส้นตรงแล้ว จงทำนายจำนวนรถยนต์ที่จะขายได้ในปี พ.ศ.2543

พ.ศ.	x_i	y_i	x_i^2	$x_i y_i$
2536				
2537				
2538				
2539				
2540				

ความสัมพันธ์มีลักษณะเส้นตรงมีสมการรูปทั่วไปคือ $y = mx + c$ หา m กับ c จากสมการ

$$\sum_{i=1}^n y_i = m \sum_{i=1}^n x_i + cn \dots \dots \dots (1)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i y_i = m \sum_{i=1}^n x_i^2 + c \sum_{i=1}^n x_i \dots \dots \dots (2)$$

แทนค่า จะได้ $\dots \dots \dots = \dots \dots \dots (1)$

$\dots \dots \dots = \dots \dots \dots (2)$

$\dots \dots \dots$
 $\dots \dots \dots$
 $\dots \dots \dots$

สมการรูปทั่วไปคือ $y = mx + c$

$\dots \dots \dots$

ปี พ.ศ.2543 แทนค่า $y = \dots \dots \dots x = \dots \dots \dots$

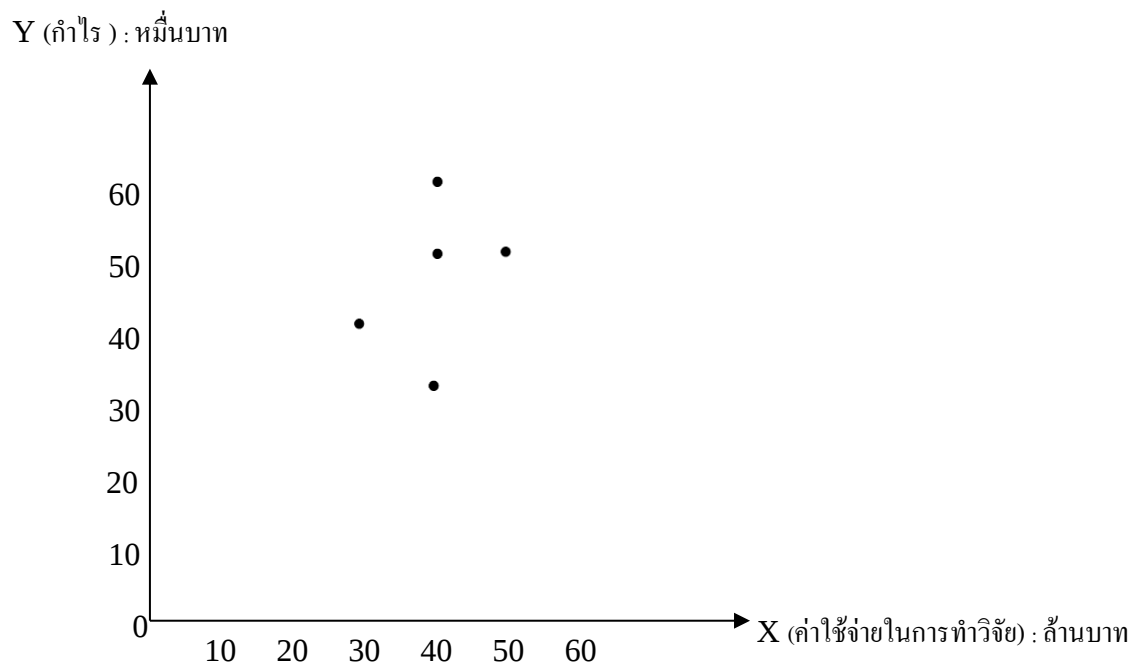
แบบฝึกหัดที่ 3.5

สถิติจำนวนประชากรของตำบลหนึ่งตั้งแต่ปี 2530-2538 เป็นดังนี้

พ.ศ.	2530	2532	2534	2536	2538
จำนวน(พันคน)	1	2	4	8	10

ถ้าประชากรมีความสัมพันธ์กับเวลาเป็นแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล แล้วจงทำนายว่าในปี 2542 ตำบลนี้มีประชากรกี่คน

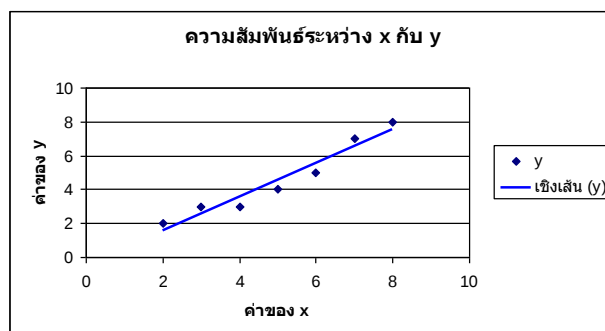
เฉลยใบกิจกรรมที่ 1

เฉลยใบกิจกรรมที่ 2

ตัวอย่างที่ 1 จากความสัมพันธ์ต่อไปนี้ จงเขียนแผนภาพการกระจายของความสัมพันธ์

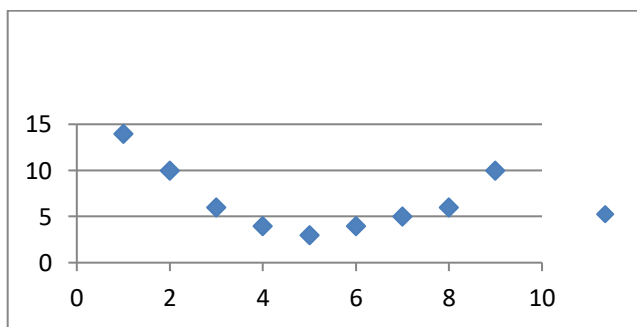
x	2	3	4	5	6	7	8
y	2	3	3	4	5	7	8

เป็นลักษณะเส้นตรง

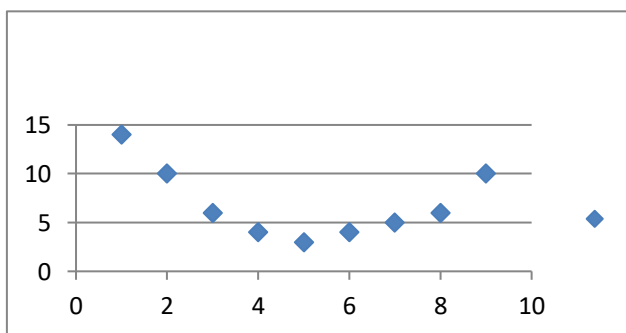
ตัวอย่างที่ 2 ให้นักเรียนเขียนแผนภาพการกระจายของความสัมพันธ์ต่อไปนี้

x	1	2	3	4	5	6	7	8	9
y	14	10	6	4	3	4	5	6	10

ตัวอย่างที่ 3 ให้นักเรียนเขียนแผนภาพการกระจายของความสัมพันธ์ต่อไปนี้

x	1	1.5	2	2.5	3	3.5	4	4.5	5
y	2	3	4	6	8	12	16	22	30

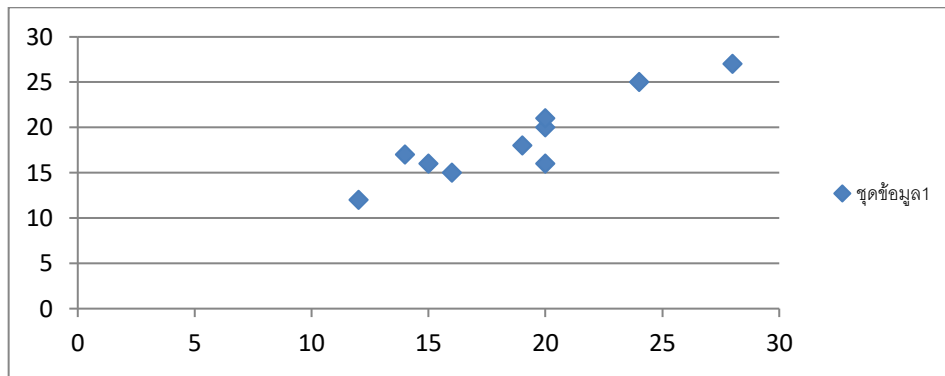
เป็นลักษณะเส้นโค้ง

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 3.1

จงเขียนแผนภาพการกระจาย

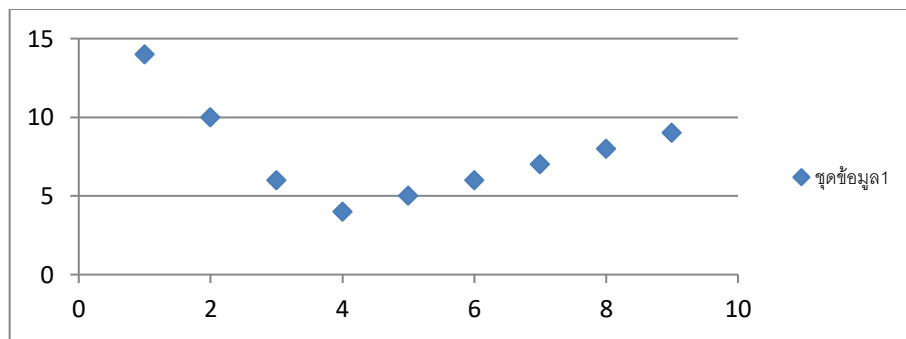
1.

คะแนนวิชาคณิตศาสตร์(y_i)	18	12	25	21	16	15	27	17	20	16
คะแนนวิชาวิทยาศาสตร์(x_i)	19	12	24	20	15	16	28	14	20	20

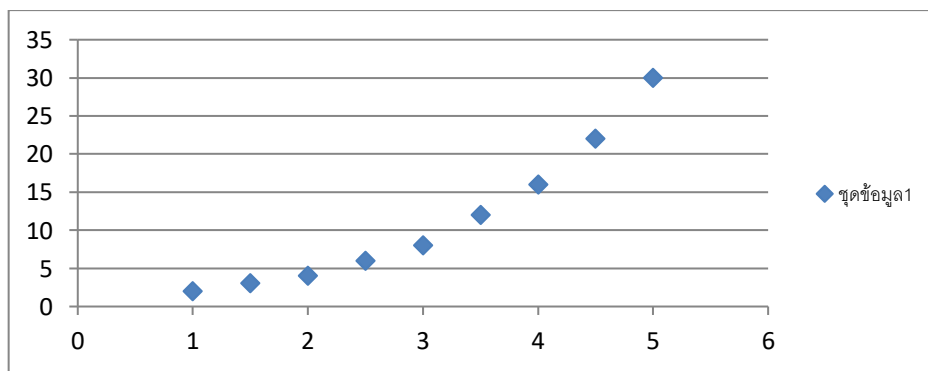
2.

เวลาเป็นวินาที(x_i)	1	2	3	4	5	6	7	8	9
จำนวนแบคทีเรีย(y_i)	14	10	6	4	3	4	5	6	10

3.

ดัชนีหุ้นหลักทรัพย์ (y)	1	1.5	2	2.5	3	3.5	4	4.5	5
จำนวนวัน (x)	2	3	4	6	8	12	16	22	30

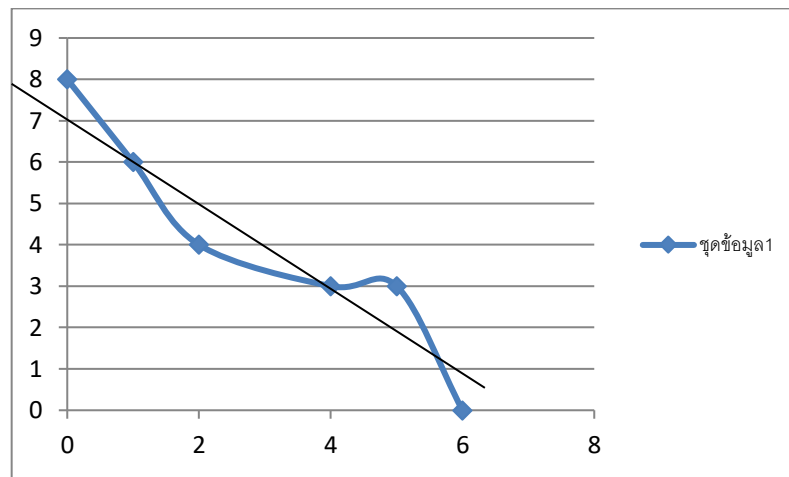

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 3.2

กำหนดความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันดังตาราง

X	0	1	2	4	5	6
y	8	6	4	3	3	0

1. จงเขียนแผนภาพการกระจายข้อมูล

แผนภาพมีลักษณะเป็นเส้นตรง

2. จงหาสมการของความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันที่มี y เป็นตัวแปรตาม

x_i	y_i	x_i^2	y_i^2	$x_i y_i$
0	8	0	64	0
1	6	1	36	6
2	4	4	16	8
4	3	16	9	12
5	3	25	9	15
6	0	36	0	6
18	24	82	134	47

สมการทั่วไปคือ $y = ax + b$

$$\sum_{i=1}^n y_i = m \sum_{i=1}^n x_i + cn \quad \dots \dots \dots (1)$$

สมการปกติคือ

$$\sum_{i=1}^n x_i y_i = m \sum_{i=1}^n x_i^2 + c \sum_{i=1}^n x_i \quad \dots \dots \dots (2)$$

แทนค่า จะได้ $24 = 18a + 6a \quad \dots \dots \dots (1)$

$$47 = 82\alpha + 18\alpha \dots\dots\dots(2)$$

$$\text{จะได้ } \alpha = -0.89, \alpha = 1.33$$

$$\text{สมการทั่วไปคือ } \alpha = -0.89\alpha + 1.33$$

3. จงหาสมการของความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันที่มี y เป็นตัวแปรอิสระ

$$\text{สมการทั่วไปคือ } \alpha = \alpha\alpha + \alpha$$

$$\text{สมการปกติคือ } \sum_{i=1}^n x_i = m \sum_{i=1}^n y_i + cn \dots\dots\dots(1)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i y_i = m \sum_{i=1}^n y_i^2 + c \sum_{i=1}^n y_i \dots\dots\dots(2)$$

$$\text{แทนค่า จะได้ } 18 = 24\alpha + 6\alpha \dots\dots\dots(1)$$

$$47 = 134\alpha + 24\alpha \dots\dots\dots(2)$$

$$\text{จะได้ } \alpha = -0.66, \alpha = 5.64$$

$$\text{สมการทั่วไปคือ } \alpha = -0.66\alpha + 5.64$$

4. จงทำนายค่า y เมื่อ $\alpha = 3$

$$\text{สมการทั่วไปคือ } \alpha = -0.89\alpha + 1.33$$

$$\alpha = 3, \alpha = -0.89(3) + 1.33 = -1.34$$

5. จงทำนายค่า x เมื่อ $\alpha = 1$

$$\text{สมการทั่วไปคือ } \alpha = -0.66\alpha + 5.64$$

$$\alpha = 1, \alpha = -0.66(1) + 5.64 = 4.98$$

ชื่อ.....เลขที่.....ห้อง.....

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 3.3

1. จากตารางข้อมูลต่อไปนี้ มีความสัมพันธ์คือ $y = ay^x$ จงหาค่า a เมื่อ $x = 5$

X	1	2	3	4
y	1000	100	10	1

เนื่องจากความสัมพันธ์เป็นเอกซ์โพเนนเชียลจะได้สมการรูปทั่วไปคือ

$\log y = \log a + x \log b$ หาค่า $\log a$ และ $\log b$ จากสมการปกติคือ

$$\sum_{i=1}^n \log y_i = (\log b) \sum_{i=1}^n x_i + n \log a \dots \dots \dots (1)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i \log y_i = (\log b) \sum_{i=1}^n x_i^2 + (\log a) \sum_{i=1}^n x_i \dots \dots \dots (2)$$

x_i	y_i	$\log y_i$	x_i^2	$x_i \log y_i$
1	1000	3	1	3
2	100	2	4	4
3	10	1	9	3
4	1	0	16	0
10				10

แทนค่า จะได้ $6 = 10 \log b + 4 \log a \dots \dots \dots (1)$

$10 = 30 \log b + 10 \log a \dots \dots \dots (1)$

$\log a = 4, \log b = -1$

$\log a = 4 - \log b$

เมื่อ $\log b = 5, \log a = 4 - 5 = -1$

$a = 10^{-1} = 0.1$

2. จากข้อมูลในตารางที่กำหนดให้ ถ้าข้อมูล $\square_{\square}$ และ $\square_{\square}$ สัมพันธ์เชิงฟังก์ชันเป็นแบบเอกซ์โพเนนเชียลจงหาค่า y เมื่อ $x = 10$ กำหนด $\log 2 = 0.301$, $\log 3 = 0.477$, $\log 4.6 = 0.663$

X	1	2	3	4
y	1	4	9	16

เนื่องจากความสัมพันธ์เป็นเอกซ์โพเนนเชียลจะได้สมการรูปทั่วไปคือ

$\log y = \log a + x \log b$ หาค่า $\log a$ และ $\log b$ จากสมการปกติคือ

$$\sum_{i=1}^n \log y_i = (\log b) \sum_{i=1}^n x_i + n \log a \dots \dots \dots (1)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i \log y_i = (\log b) \sum_{i=1}^n x_i^2 + (\log a) \sum_{i=1}^n x_i \dots \dots \dots (2)$$

$\square_{\square}$	$\square_{\square}$	$\log y_i$	x_i^2	$x_i \log y_i$
1	1	3	1	0
2	4	0.602	4	1.204
3	9	0.954	9	2.862
4	16	1.204	16	4.816
10		2.76	30	8.882

แทนค่า จะได้ $2.76 = 10\square\square\square\square + 4\square\square\square\square \dots \dots \dots (1)$

$8.882 = 30\square\square\square\square + 10\square\square\square\square \dots \dots \dots (1)$

$\log \square = -0.301, \square\square\square\square = 0.3964$

$\square\square\square\square = -0.301 + 0.3964\square$

เมื่อ $\square = 10, \square\square\square\square = -0.301 + 0.3964(10)$

$= -0.301 + 3.964$

$= 3.663$

$\square = 10^{3.663}$

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 3.4

จากข้อมูลในตารางที่กำหนดให้ ถ้าข้อมูล $\square_{\square}$ และ $\square_{\square}$ สัมพันธ์เชิงฟังก์ชันเป็นแบบพาราโบลา จงหาค่า y เมื่อ $x = 10$

X	1	2	3
y	2	5	10

เป็นสมการพาราโบลา $y = ax^2 + bx + c$ หาค่าของ a , b และ c ได้จากสมการปกติ

$$\sum_{i=1}^n y_i = a \sum_{i=1}^n x_i^2 + b \sum_{i=1}^n x_i + cn \dots \dots \dots (1)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i y_i = a \sum_{i=1}^n x_i^3 + b \sum_{i=1}^n x_i^2 + c \sum_{i=1}^n x_i \dots \dots \dots (2)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i^2 y_i = a \sum_{i=1}^n x_i^4 + b \sum_{i=1}^n x_i^3 + c \sum_{i=1}^n x_i^2 \dots \dots \dots (3)$$

x_i	y_i	x_i^2	x_i^3	x_i^4	$x_i y_i$	$x_i^2 y_i$
1	2	1	1	1	2	2
2	5	4	8	16	10	20
3	10	9	27	81	30	90
6	17	14	36	98	42	112

$$\text{แทนค่า จะได้ } 17 = 14a + 6b + 3c \dots \dots \dots (1)$$

$$42 = 36a + 14b + 6c \dots \dots \dots (2)$$

$$112 = 98a + 36b + 14c \dots \dots \dots (3)$$

$$a = 1, b = 0, c = 3$$

$$\text{สมการทั่วไปคือ } \square = \square^2 + 3$$

$$\text{เมื่อ } x = 10, \square = 10^2 + 3 = 103$$

เฉลยใบกิจกรรมที่ 3
ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันของข้อมูลที่อยู่ในรูปอนุกรมเวลา

ข้อมูลแสดงจำนวนรถยนต์ที่บริษัทแห่งหนึ่งขายได้ (หน่วยเป็นร้อยคัน) ในช่วงปี พ.ศ.2536 ถึงปี พ.ศ.2540

พ.ศ.	2536	2537	2538	2539	2540
จำนวนรถยนต์(ร้อยคัน)	5	8	12	15	20

ถ้าความสัมพันธ์ระหว่างปีพ.ศ. กับจำนวนรถยนต์ที่ขายได้ มีความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันแบบสมการเส้นตรงแล้ว
จงทำนายจำนวนรถยนต์ที่จะขายได้ในปี พ.ศ.2543

พ.ศ.	x_i	y_i	x_i^2	$x_i y_i$
2536	-2	5	4	-10
2537	-1	8	1	-8
2538	0	12	0	0
2539	1	15	1	15
2540	2	20	4	40
	0		10	37

ความสัมพันธ์มีลักษณะเส้นตรงมีสมการรูปทั่วไปคือ $y = mx + c$ หา m กับ c จากสมการ

$$\sum_{i=1}^n y_i = m \sum_{i=1}^n x_i + cn \dots \dots \dots (1)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i y_i = m \sum_{i=1}^n x_i^2 + c \sum_{i=1}^n x_i \dots \dots \dots (2)$$

แทนค่า จะได้ $55 = 0m + 5c \dots \dots \dots (1)$

$37 = 10m + 0c \dots \dots \dots (2)$

$C = 11$

$m = 3.7$

สมการรูปทั่วไปคือ $y = 3.7x + 11$

ปี พ.ศ.2543 แทนค่า $x = 5$ $y = 3.7(5) + 11 = 29.5$

จำนวนรถยนต์ที่จะขายได้ในปี พ.ศ.2543 เท่ากับ 2950 คัน

เฉลยแบบฝึกหัดที่ 3.5 เรื่อง ความสัมพันธ์เชิงฟังก์ชันของข้อมูลที่อยู่ในรูปอนุกรมเวลา

สถิติจำนวนประชากรของตำบลหนึ่งตั้งแต่ปี 2530-2538 เป็นดังนี้

พ.ศ.	2530	2532	2534	2536	2538
จำนวน(พันคน)	1	2	4	8	10

ถ้าประชากรมีความสัมพันธ์กับเวลาเป็นแบบเอ็กซ์โพเนนเชียล แล้วจงทำนายว่าในปี 2542 ตำบลนี้มีประชากรจำนวนกี่คน กำหนด $\log 2 = 0.301$, $\log 3 = 0.477$, $\log 4.6 = 0.663$

เนื่องจากความสัมพันธ์เป็นเอกซ์โพเนนเชียลจะได้สมการรูปทั่วไปคือ

$0000 = 0000 + 0000$ หาค่า $\log a$ และ $\log b$ จากสมการปกติคือ

$$\sum_{i=1}^n \log y_i = (\log b) \sum_{i=1}^n x_i + n \log a \dots \dots \dots (1)$$

$$\sum_{i=1}^n x_i \log y_i = (\log b) \sum_{i=1}^n x_i^2 + (\log a) \sum_{i=1}^n x_i \dots \dots \dots (2)$$

พ.ศ.	x_i	y_i	x_i^2	$\log y_i$	$x_i \log y_i$
2530	-2	1	4	0	0
2532	-1	2	1	0.301	-0.301
2534	0	4	0	0.602	0
2536	1	8	1	0.903	0.903
2538	2	10	4	1	2
	0		10	2.806	2.602

แทนค่า จะได้ $2.806 = 0 + 5 \log a$

$$0.5612 = \log a$$

และ $2.602 = 10 \log b$

$$0.2602 = \log b$$

สมการทั่วไปคือ $\log y = 0.5612 + 0.2602x$

$$\text{ในปี 2542 } x = 14, \log y = 0.5612 + 0.2602(14) = 4.204$$

$$y = 15995.58$$

ในปี 2542 ตำบลนี้มีประชากรประมาณ 15,995,580 คน